

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
หลักสูตร ยกระดับการควบคุมภายใน สำหรับผู้ตรวจสอบกิจการ

๑. หลักการและเหตุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรที่พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้โปร่งใส เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ โดยให้บริการตรวจสอบบัญชี กำหนดระบบบัญชี และให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเงิน การบัญชี ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในขั้นตอนการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ผู้สอบบัญชีสหกรณ์จะต้องดำเนินการประเมินประสิทธิภาพในการจัดการสหกรณ์ เรียกว่า การประเมินการจัดขึ้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ โดยประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านความเสี่ยง ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านการติดตามประเมินผลของสหกรณ์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงทางธุรกิจ เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายข้อบังคับและระเบียบ ตลอดจนช่วยปกป้องคุ้มครองเงินทุนของสมาชิกผู้ถือหุ้นได้ และผลจากการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้สามารถจัดขึ้นคุณภาพสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๔ ระดับ คือ ระดับการควบคุมภายในดีมาก ดี พอใช้ และต้องปรับปรุง

จากผลการประเมินการจัดขึ้นคุณภาพการควบคุมภายใน พบว่า มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีระดับขึ้นคุณภาพการควบคุมภายในพอใช้ ควรปรับปรุง และไม่มีระบบการควบคุมภายใน จำนวนมาก ซึ่งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ด้านการเงิน และการบัญชีออกจากกัน จัดทำบัญชีและงบการเงินไม่ได้และไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายในสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับขึ้นการควบคุมภายในของสหกรณ์ พัฒนาให้สหกรณ์มีกระบวนการที่เป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการป้องกันทรัพย์สินและตรวจสอบความผิดพลาด รวมทั้งจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ หลักสูตร ยกระดับการควบคุมภายใน สำหรับผู้ตรวจสอบกิจการขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

๑. ได้รับทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ต้องปฏิบัติในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการ โดยการทบทวนกฎหมาย สหกรณ์ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และระเบียบต่างๆ ที่นำมาใช้กับการตรวจสอบกิจการ
๒. ได้รับความรู้และเข้าใจระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ รวมทั้งการตรวจสอบระบบการควบคุมภายในในด้านต่างๆ ของสหกรณ์
๓. ได้รับทราบและเข้าใจการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ กำหนดวิธีการตรวจสอบ การสรุปประเด็นการตรวจสอบกิจการและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา กรณีสหกรณ์มีปัญหาด้านระบบการบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีและระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งสัญญาณเตือนภัยที่อาจเกิดทุจริตในสหกรณ์

๓. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

๑. เป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ที่มีขึ้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับพอใช้ ควรปรับปรุง หรือไม่มีการควบคุมภายใน
๒. สมารถใจเข้ารับการอบรม
๓. สามารถเข้ารับการเข้าอบรมได้ตลอดหลักสูตร

๔. หลักสูตรการอบรม

ก. หลักสูตรและรายละเอียดหัวข้อวิชา

๑. กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์ที่มีการปรับเปลี่ยน	๒.๐๐	ชั่วโมง
๒. บทบาท อำนาจหน้าที่ และจริยธรรมของผู้ตรวจสอบกิจการ	๑.๐๐	ชั่วโมง
๓. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน	๔.๐๐	ชั่วโมง
๔. การตรวจสอบการควบคุมภายใน	๗.๐๐	ชั่วโมง
รวม	๑๔.๐๐	ชั่วโมง

ข. รายละเอียด วัตถุประสงค์ ประเด็นสำคัญและวิธีการอบรมเป็นรายวิชา

๑. กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์ ๒.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบเกี่ยวกับกฎหมายสหกรณ์ ระเบียบ คำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ประเด็นสำคัญ (๑) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๓) ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่

วิธีการอบรม การบรรยายและยกตัวอย่างประกอบ

๒. บทบาท อำนาจหน้าที่ และจริยธรรมของผู้ตรวจสอบกิจการ ๑.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ตรวจสอบกิจการต้องปฏิบัติ เข้าใจ บทบาท อำนาจหน้าที่ และจริยธรรมผู้ตรวจสอบกิจการ เพื่อให้การปฏิบัติงาน ตรวจสอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญ (๑) ภารกิจที่ต้องปฏิบัติในฐานะผู้ตรวจสอบกิจการ

(๒) บทบาทหน้าที่ จริยธรรมในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการ

วิธีการอบรม การบรรยาย และยกตัวอย่างประกอบ

๓. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน ๔.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนิน กิจการของสหกรณ์ ระบบบัญชีและความสำคัญของการควบคุมภายใน ความสัมพันธ์ ระหว่างการดำเนินกิจการของสหกรณ์กับการควบคุมภายในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการ บริหารงานสหกรณ์ซึ่งจะป้องกันและ/หรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้ อีกทั้งเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้น

ประเด็นสำคัญ (๑) โครงสร้างของสหกรณ์และลักษณะการดำเนินธุรกิจ

(๒) ระบบบัญชีของสหกรณ์

(๓) การควบคุมภายในของสหกรณ์

- ความหมายและวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

- การตรวจสอบกิจการกับการควบคุมภายใน

- การควบคุมภายในที่ดี

วิธีการอบรม การบรรยาย และยกตัวอย่างประกอบ

๕. การตรวจสอบการควบคุมภายใน

๗.๐๐ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้รับทราบเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบกิจการด้านต่าง ๆ และนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญ (๑) เทคนิคและวิธีการตรวจสอบ

(๒) การตรวจสอบด้านการบริหารทั่วไป

- การตรวจสอบการกำหนดระเบียบปฏิบัติขั้นถือใช้ ครอบคลุมและเหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในข้อบังคับสหกรณ์
- การตรวจสอบการกำหนดระบบการควบคุมภายในด้านการบริหารทั่วไป และติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด
- การตรวจสอบการกำหนดแผนงานและงบประมาณเปรียบเทียบกับ ผลการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

(๓) การตรวจสอบด้านการเงิน (เงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น รวมทั้งรายได้และรายจ่าย)

- การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ ระเบียบและคำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ รวมถึงข้อบังคับ ระเบียบและมติที่ประชุมใหญ่ของ สหกรณ์
- การตรวจสอบการกำหนดระบบการควบคุมภายในด้านการเงินและ ติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด
- การตรวจสอบรายการบัญชีที่เกี่ยวข้อง
- การตรวจสอบการบันทึกบัญชีเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่นายทะเบียน สหกรณ์กำหนด
- การตรวจสอบความมืออยู่จริงและกรรมสิทธิ์ของสหกรณ์

(๔) การตรวจสอบการลงทุน (เงินลงทุน ที่ดินอาคารและอุปกรณ์)

- การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ ระเบียบและคำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบและมติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์
- การตรวจสอบการกำหนดระบบการควบคุมภายในด้านการลงทุนและ ติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด
- การลงทุนเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์และประกาศคณะกรรมการ พัฒนาการ สหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด โดยได้รับอนุมัติจาก ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
- การตรวจสอบรายการบัญชีที่เกี่ยวข้อง
- การตรวจสอบความมืออยู่จริง มีการแสดงมูลค่าถูกต้องและกรรมสิทธิ์ของ สหกรณ์

(๕) การตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

- การตรวจสอบการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจแต่ละด้าน ขั้นถือใช้ ครอบคลุมและเหมาะสม
- การตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด
- การตรวจสอบการกำหนดระบบการควบคุมภายในของแต่ละธุรกิจ และติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด
- การตรวจสอบรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในแต่ละธุรกิจ

- การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละธุรกิจ
- (๖) การตรวจสอบการจัดหาทุน (เงินรับฝาก หนี้สิน สมาชิกและทุน)
 - การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ ระเบียบและคำแนะนำ นายทะเบียนสหกรณ์ รวมถึงข้อบังคับ ระเบียบและมติที่ประชุมใหญ่ของ สหกรณ์
 - การตรวจสอบการกำหนดระบบการควบคุมภายในด้านการจัดหาทุนและติดตามการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด
 - การตรวจสอบรายการบัญชีที่เกี่ยวข้อง
 - การตรวจสอบความมีอยู่จริงและบันทึกรายการบัญชีอย่างถูกต้องครบถ้วน
 - ภาระผูกพันที่สหกรณ์ต้องชดใช้
- (๗) การตรวจสอบการควบคุมด้านโปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์
 - มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล
 - กระบวนการและเทคนิคการตรวจสอบโปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์
 - การควบคุมภายในระบบสารสนเทศ
 - * การควบคุมทั่วไป (General Control)
 - * การควบคุมเฉพาะระบบงาน (Application Control)

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย และฝึกปฏิบัติ แบ่งกลุ่มประชุมกลุ่มย่อย/ฝึกปฏิบัติ

หมายเหตุ ผู้ดำเนินการอบรมสามารถกำหนดประเภทธุรกิจของสหกรณ์ที่จะบรรยายให้เหมาะสม โดยพิจารณาว่าผู้เข้ารับการอบรมมาจากสหกรณ์ประเภทใดเป็นหลัก

๕. วิธีการอบรม

การบรรยาย และยกตัวอย่างประกอบ

๖. ระยะเวลาการอบรม

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

รวม ๒ วัน

๗. สถานที่อบรม

พื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

๘. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม

ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ แห่งละ ๑ ราย

๙. การประเมินผล

ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยวัดจากกิจกรรมที่สำคัญของการควบคุมภายใน ๔ ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านความเสี่ยง ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านระบบติดตามและประเมินของสหกรณ์ เพื่อประเมินผลการดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์การควบคุมภายในของสหกรณ์ภายหลังการอบรมให้ความรู้ และกำกับแนะนำเสร็จสิ้นแล้ว ในไตรมาสที่ ๔

๑๐. วิทยากรในการอบรม

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ทั้งภาครัฐ/ภาคเอกชน และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๑. งบประมาณในการอบรม

งบประมาณกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ผู้ตรวจสอบกิจการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวหลักการควบคุม การบริหารจัดการ การประเมินความเสี่ยง นำไปสู่การจัดชั้นคุณภาพของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในระดับที่สูงขึ้น

๑๓. ผู้รับผิดชอบการจัดอบรม

ผู้อำนวยการโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
ผู้บริหารโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
ผู้ช่วยผู้บริหารโครงการ	
	ตำแหน่ง.....
การเงินและใบสำคัญ	
	ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ หลักสูตรนี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ผู้จัดสามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มลดจำนวนชั่วโมง รายละเอียดต่างๆ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ งบประมาณ และกลุ่มเป้าหมาย

กำหนดการอบรม
โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
หลักสูตร ผู้ตรวจสอบกิจการ
ระหว่างวันที่.....
ณ.....

วันที่หนึ่ง

๐๗.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.

ลงทะเบียน

๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.

พิธีเปิดการฝึกอบรม

โดย

๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.

กฎหมายสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์

โดย

๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

บทบาท อำนาจหน้าที่ และจริยธรรมของผู้ตรวจสอบกิจการ

โดย

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน

โดย

วันที่สอง

๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

การตรวจสอบการควบคุมภายใน

โดย

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

พักรับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

การตรวจสอบการควบคุมภายใน (ต่อ)

โดย

๑๗.๐๐ – ๑๗.๓๐ น.

ปิดการฝึกอบรม

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. และเวลา ๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.